

**UCHWAŁA NR XLV/510/17
RADY MIASTA ZABRZE**

z dnia 28 sierpnia 2017 r.

w sprawie przyjęcia Programu Aktywności Lokalnej w Zabrze Biskupicach oraz Programu Aktywności lokalnej w Zabrze Mikulczycach

Na podstawie: art. 7 ust. 1 pkt. 6 i art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (j.t. Dz.U.2016.446 z późn. zm.), art. 110 ust. 10 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (j.t. Dz.U.2016.930 z późn. zm.) na wniosek Prezydenta Miasta Zabrze

uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjąć Program Aktywności Lokalnej w Zabrze Biskupicach oraz Program Aktywności Lokalnej w Zabrze Mikulczycach stanowiące załączniki nr 1 i 2 do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Zabrze.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miasta
Zabrze

Marian Czochara

PROGRAM AKTYWNOŚCI LOKALNEJ W ZABRZU BISKUPICACH SZANSA DLA BISKUPIC realizowany w okresie obowiązywania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020

I. Wstęp

Program Aktywności Lokalnej jest narzędziem służącym aktywizacji społecznej oraz promowaniu działań integrujących społeczność lokalną poprzez działania aktywizacyjne kierowane głównie do osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem i marginalizacją społeczną. Program obejmuje swoim zasięgiem mieszkańców terenu dzielnicy Zabrze – Biskupice. Program ten stanowi kontynuację programu z lat 2009-2015.

W latach 2009 - 2015 w ramach PO KL realizowano działania PAL, których celem była: „Integracja społeczności lokalnej dzielnicy Biskupice, podniesienie poziomu aktywności społecznej i zawodowej mieszkańców dzielnicy Biskupice oraz inicjowanie współpracy lokalnych instytucji i organizacji działających na rzecz rozwiązywania istotnych dla dzielnicy problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym”.

Dzięki tym działaniom dobrze rozwija się współpraca pomiędzy PAL a instytucjami, organizacjami oraz biznesem.

Program Aktywności Lokalnej z jednej strony jest kontynuacją już podjętych działań, ale zakłada także nowe przedsięwzięcia zmierzające do poprawy jakości życia mieszkańców dzielnicy.

Program Aktywności Lokalnej (PAL) wskazuje na problemy związane z funkcjonowaniem społeczności lokalnych oraz grup społecznych, a także wyznacza kierunki wskazanych działań w zakresie poprawy aktywności lokalnej mieszkańców dzielnicy Biskupice. Program Aktywności Lokalnej (PAL) to różnorodne działania na rzecz aktywizacji społecznej i rozwiązywania problemów społeczności lokalnej. Mają one na celu udzielenie wsparcia lokalnej społeczności celem zwiększenia jej uczestnictwa w życiu społecznym oraz rozwój lokalnych inicjatyw na rzecz rozwiązywania problemów społecznych.

Przyjęte w Programie koncepcje są zgodne z założeniami zawartymi w ogólnopolskich i lokalnych dokumentach strategicznych, takich jak:

- 1) Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2014- 2020 (RPO WSL),
- 2) Szczegółowy opis osi priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014- 2020,
- 3) Ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014- 2020;
- 4) Wytyczne w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020,
- 5) Wytyczne w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020,
- 6) Wytyczne w zakresie zasad realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020,
- 7) Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych,
- 8) Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego;
- 9) Strategia Rozwoju Kraju 2020,
- 10) Narodowa Strategia Integracji Społecznej dla Polski,
- 11) Ustawa z dnia 12 marca 2004 r o Pomocy Społecznej
- 12) Strategia Polityki Społecznej Województwa Śląskiego na lata 2006-2020,

13) Strategia Rozwoju Miasta Zabrze na lata 2008 – 2020;

14) Strategia rozwiązywania problemów społecznych Miasta Zabrze na lata 2010-2020.

II. Lokalizacja

Program realizowany na terenie dzielnicy Biskupice, w pomieszczeniach wynajętych przez MOPR na potrzeby PAL przy ul. Bytomskiej 82 oraz w pomieszczeniach MOPR, w salach szkoleniowych i pomieszczeniach biurowych.

III. Odbiorcy Programu Aktywności Lokalnej

W okresie obowiązywania RPO WSL 2014 - 2020 przewidziany jest udział w projekcie co najmniej 100 osób, zagrożonych wykluczeniem społecznym, korzystających ze świadczeń pomocy społecznej oraz dodatkowo otoczenie tych osób tj. osób mieszkających we wspólnym gospodarstwie domowym oraz osób zamieszkujących w środowisku szczególnie zagrożonym wykluczeniem społecznym.

IV. Cel główny, cele szczegółowe:

Cel projektu:

Wzrost kompetencji życiowych i umiejętności społeczno-zawodowych osób objętych działaniami w ramach PALu oraz ich otoczenia – w dzielnicy Biskupice w okresie obowiązywania RPO WSL 2014– 2020.

Cel główny PAL:

Integracja społeczności lokalnej dzielnicy Biskupice, podniesienie poziomu aktywności społecznej i zawodowej mieszkańców dzielnicy Biskupice oraz inicjowanie współpracy lokalnych instytucji i organizacji działających na rzecz rozwiązywania istotnych dla dzielnicy problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Cele szczegółowe PAL:

1. Stworzenie warunków do powstania inicjatyw na rzecz społeczności lokalnej mających służyć wsparciu i promowaniu postaw prospołecznych.

2. Przeciwdziałanie wykluczeniu osób zagrożonych marginalizacją społeczno-zawodową.

3. Zwiększenie dostępności mieszkańców do specjalistycznych porad oraz informacji związanych z problemami mieszkańców dzielnicy. Promowanie działań samopomocowych oraz wzrost gotowości mieszkańców do podejmowania samodzielnych inicjatyw na rzecz osób, rodzin oraz dzielnicy. Wsparcie działań zmierzających do zmiany wizerunku dzielnicy Biskupice oraz promowanie działań mających na celu wzrost tożsamości mieszkańców dzielnicy.

V. Opis szczegółowy planowanych działań

Do realizacji celów szczegółowych zostaną podjęte następujące działania:

1. Wynajęcie lokalu z zasobów miasta, opłacenie czynszu i mediów. W lokalu wynajętym i zaadaptowanym na potrzeby PAL będzie można realizować różnorakie działania m.in. edukacyjno-kulturalne, spotkania z uczestnikami PAL i ich otoczeniem. Lokal jest wyposażony w podstawowy sprzęt biurowy, aneks kuchenny, salę na spotkania i salę zabaw dla dzieci. W jednym z pomieszczeń jest też dostęp do komputera z łączem internetowym do wykorzystywania przez uczestników PAL i ich otoczenia jako źródła poszukiwania ofert pracy oraz niezbędnych informacji jako uzupełnienie wiedzy.

2. Podpisanie umów z mieszkańcami dzielnicy Biskupice, których realizacja ma na celu inspirowanie pozostałych mieszkańców do udziału w proponowanych formach aktywności.

3. Kontynuacja współpracy z uczestnikami z projektu PAL z lat 2009-2015 mająca na celu wzmocnienie uzyskanych kompetencji oraz aktywnej postawy w działaniach na rzecz poprawy własnego życia oraz mieszkańców dzielnicy.

4. Wspieranie wolontariatu, grup wsparcia i samopomocy. Kontynuacja i wspieranie grup samopomocowych. Dalsze wspieranie już powstałych grup tematycznych- samopomocowych. Ponadto istnieje możliwość utworzenia grupy samopomocowej o tematyce wskazanej przez samych uczestników. Grupy umożliwiają powstanie więzi pomiędzy uczestnikami, ich integrację w grupie i w środowisku lokalnym.

5. Zagospodarowanie terenu wokół budynku PAL: drobne prace porządkowe, sadzenie roślin, przygotowanie miejsca spotkań w plenerze.

6. Organizacja spotkań informacyjno-edukacyjnych dla uczestników PAL i ich otoczenia. Zorganizowane zostanie poradnictwo specjalistyczne (zgodnie z potrzebami uczestników PAL i ich otoczenia). Porady uzyskane na tych spotkaniach umożliwią rozwiązanie trudnych sytuacji życiowych, przywróci to wiarę we własne siły i pomoże powrócić na rynek pracy. Ponadto zorganizowane zostaną spotkania zawierające treści ciekawe dla uczestników projektu m. in. zdrowia, pierwszej pomocy, promujące idee społeczności lokalnej, spółdzielczość socjalna, szkoła dla rodziców. Spotkania będą prowadzone przez zaproszonych specjalistów. Umożliwi to poszerzenie wiedzy na temat wybranej problematyki oraz wzrost świadomości społecznej.

Organizacja spotkań z organizacjami, instytucjami oraz biznesem działającymi na terenie dzielnicy Biskupice oraz pozostałej części miasta. Podejmowanie działań w ramach współpracy i partnerstwa.

Klub Dobrych Praktyk wraz z elementami turystycznymi. Przewiduje się zorganizowanie wyjazdów dla uczestników projektu i otoczenia. Wyjazdy będą miały miejsce do miast, gdzie realizowane są dobre przykłady praktyk działań środowiskowych. Podczas wyjazdu przewiduje się również zwiedzanie miejsc historycznych i atrakcyjnych turystycznie. Wyjazdy te to głównie wymiana doświadczeń w realizacji organizacji i działań w środowisku lokalnym, dobre praktyki, nawiązanie kontaktów i rozwój współpracy.

Aktywizacja i integracja osób starszych w środowisku lokalnym wraz z wykorzystaniem ich potencjału – promowanie działań międzypokoleniowych.

Promowanie postaw obywatelskich poprzez udział w opracowaniu i głosowaniu np. w budżecie obywatelskim.

Udział w inicjatywach lokalnych zaproponowanych przez mieszkańców w ramach działań środowiskowych.

Kącik kulinarny - cykl spotkań, na których zostaną przedstawione różne tradycje kulinarne. Spotkania dają możliwość zastosowania treningu budżetowego.

Dokumentowanie działań PAL poprzez wykonywanie zdjęć, notatek, itp. Przekazywanie informacji na strony internetowe oraz portale społecznościowe.

Udział w cyklu imprez organizowanych przez PAL na terenie dzielnicy Biskupice. Podjęte zostaną działania o charakterze środowiskowym mające na celu zintegrowanie społeczności lokalnej: Dzień sąsiada PAL- spotkania integracyjne dla mieszkańców Dzielnicy Biskupice. Celem jest połączenie rodzin we wspólnej zabawie i integracji. W zaplanowane spotkania zostaną zaangażowani uczestnicy PAL wraz z ich otoczeniem oraz chętni mieszkańcy dzielnicy Biskupice. Uczestnicy PAL zostaną zaproszeni do współudziału w organizacji Dnia Sąsiada. Spotkania te mają na celu bliższe poznanie się mieszkańców dzielnicy, umożliwienie włączenia się do wspólnych inicjatyw oraz możliwość wytworzenia się poczucia sprawczości w sytuacjach dotyczących własnej dzielnicy. Uczestnicy Programu wezmą udział w pracach przygotowawczych, porządkowania terenu oraz poprowadzą stoiska z różnymi atrakcjami.

Spotkanie świąteczne dla uczestników PAL i ich rodzin. Wspólne przygotowanie ozdób choinkowych, budowa szopki, kolędowanie- zorganizowanie społeczności lokalnej wokół realizacji wspólnej idei, uświadomienie istnienia innych wzorców życia społecznego (motywowanie do podejmowania działań, które wykraczają poza niezbędne minimum

Zlecenie części działań, np. manualnych, Pierwszej Pomocy Przedmedycznej, Lokomotywy rodzinnej, sportowych dla Organizacji Pozarządowej w trybie ustawy o pożytku publicznym i wolontariacie.

Innych, wynikających z aktualnych potrzeb i zgodnych z celami Programu.

Ewaluacja Programu.

VI. Metody pracy wykorzystywane przy realizacji projektu.

W ramach Programu zostaną zastosowane:

Środowiskowa praca socjalna - są to działania realizowane zgodnie z ustawą o pomocy społecznej przez pracownika socjalnego mające na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi.

Usługi dla uczestników Programu oraz społeczności lokalnej - to działania aktywizacyjne: zawodowe, edukacyjne, zdrowotne i społeczne.

Działania o charakterze środowiskowym - m in. inicjatywy o charakterze integrującym, obejmujące analizy, edukację społeczną i obywatelską, spotkania, konsultacje, organizowanie i inspirowanie do udziału mieszkańców w imprezach i spotkaniach w szczególności o charakterze integracyjnym, edukacyjnym, kulturalnym, sportowym, ekologicznym i turystycznym.

Prace społecznie użyteczne- Program Aktywności Lokalnej zakłada wspólne działania z instytucjami, z organizacjami oraz zakładami pracy działającymi na terenie Biskupic.

VII. Zasoby dzielnicy pomocne w uzyskaniu założonych celów

Dla skutecznego rozwiązania problemów społeczności lokalnych zagrożonych wykluczeniem społecznym istotne znaczenie ma zaplecze instytucjonalne.

Mieszkańcy Biskupic mogą korzystać ze wsparcia następujących instytucji:

Szkoła Podstawowa nr 21;

Szkoła Podstawowa nr 22;

Zespół Szkół Specjalnych nr 40;

Zespół Szkół nr 4;

Gimnazjum nr 20;

Przedszkole nr 3;

Przedszkole nr 27;

Dom Kultury „Gwarek”;

Parafia Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny;

Parafia Św. Jana Chrzciciela;

Klub Sportowy „Gwarek”;

NZOZ Olimpionik Sp. z o.o.;

Szpital Miejski w Zabrze Sp. z o.o.;

Klinika Chorób Płuc i Gruźlicy;

Filia Biblioteki Miejskiej;

Świetlica prowadzona przez MOPR (grupa starsza i przedszkolna);

Stowarzyszenie Żyj i Daj Życ - Kromka Chleba;

Chrześcijańska Służba Charytatywna - wydawanie żywności w ramach programu FEAD;

Rada Dzielnicy;

Punkt Pomocy Koleżeńskiej (PUP);

NZOZ Stacja Opieki CARITAS;

Administratorzy budynków;

Policja;

Straż Pożarna;

Straż Miejska;

Stowarzyszenia:

Nasze Biskupice;

Żyj i Daj Życ;

Chrześcijańska Służba Charytatywna;

GUIDO;

Katolickie Stowarzyszenie Niepełnosprawnych i Ich Przyjaciół "Modlitwa i Czyn";

Koło Emerytów i Rencistów Nr 8;

Mniejszość Niemiecka;

Stowarzyszenie Profil – Zdrowie;

Caritas parafialny.

Wymienione organizacje i stowarzyszenia działają w różnych obszarach życia społecznego. Ponadto istnieje możliwość współpracy w/w z MOPR - DPPS Biskupice – Program Aktywności Lokalnej celem realizacji działań skierowanych do osób i ich rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym.

VIII. Rezultaty i wskaźniki monitoringu

Rezultaty miękkie:

Wzrost aktywności społecznej mieszkańców dzielnicy;

Wzrost wiedzy na temat możliwości uzyskania wsparcia i poradnictwa specjalistycznego w obszarze istotnych problemów mieszkańców dzielnicy;

Przełamywanie barier psychologicznych związanych min. z niepełnosprawnością;

Podniesienie umiejętności społecznych i przełamanie bierności uczestników PAL i ich otoczenia;

Wzrost dostępności i przepływu informacji istotnych dla mieszkańców dzielnicy;

Poprawa funkcjonowania społecznego osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i ich otoczenia.

Rezultaty twarde:

Zorganizowanie grupy samopomocowej;

Zorganizowanie co najmniej 2 spotkań z udziałem społeczności lokalnej (Dzień Sąsiada);
Zorganizowanie co najmniej 6 spotkań okolicznościowych z udziałem uczestników PAL i ich otoczenia;
Prowadzenie kroniki PAL;
Zorganizowanie kącika kulinarnego;
Zorganizowanie cyklicznych spotkań informacyjno-edukacyjnych z ekspertami dla uczestników PAL i otoczenia.

IX. Realizatorzy Programu

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Zabrzu - Dzielnicowy Punkt Pomocy Społecznej w Biskupicach. Działania merytoryczne nadzorują zastępca dyrektora ds. pomocy środowiskowej oraz koordynatorzy projektu. Działania dotyczące budżetu PAL nadzoruje i realizuje księgowość MOPR. Realizacja bezpośrednia PAL i nadzorowanie działań na terenie dzielnicy Biskupice – animator - konsultanci ds. działań o charakterze środowiskowym w PAL – pracownik socjalny.

X. Opis dzielnicy

Biskupice są najstarszą dzielnicą Zabrze zamieszkiwaną przez niespełna 11 tysięcy osób. Większość budynków Biskupic to stare zabytkowe kamienice, które wymagają gruntownych remontów. Mieszkania w tych budynkach mają niski standard, w większości ogrzewane są piecami węglowymi, bez łazienek i gazu. Na terenie Biskupic znajduje się zabytkowe osiedle robotnicze „Borsig” (Kolonja Borsiga z lat 1879 - 1889 w Biskupicach, której integralną częścią jest budynek mieszkalny wraz z kaplicą ewangelicką oraz domy dla urzędników i cmentarz ewangelicki. Kolonia ta jest jedną z największych, najstarszych i najlepiej zachowanych kolonii patronackich w województwie). Jest to zespół identycznych budynków 2-3 kondygnacyjnych (familoków) wybudowanych w latach 1883-1889. W „nowym” budownictwie z centralnym ogrzewaniem zamieszkuje stosunkowo niewielka liczba klientów pomocy społecznej. Na terenie dzielnicy nie ma obecnie zbyt wielu zakładów pracy. Mieszkańcy Biskupic mają jednak stosunkowo łatwy dostęp do opieki zdrowotnej, instytucji edukacyjnych, głównie na poziomie przedszkolnym i wczesnoszkolnym oraz instytucji i organizacji o charakterze pomocowym. Nadal jednym z głównych problemów są niskie dochody, ubóstwo, bezrobocie, zły stan zdrowia, niski poziom wykształcenia oraz brak lokalu mieszkalnego lub zły stan techniczny substancji mieszkaniowej. Problemy poszczególnych rodzin wpływają na funkcjonowanie całej społeczności lokalnej.

Główne problemy, na które wskazują mieszkańcy:

Brak oparcia w rodzinie;

Brak poczucia przynależności do lokalnej społeczności;

Uzależnienie występujące w rodzinie;

Obniżenie poziomu życia na skutek utraty pracy;

Brak możliwości opieki nad osobą zależną;

Niskie poczucie bezpieczeństwa (brak posterunku Policji);

Ubóstwo (w tym dziedziczone);

Bezrobocie;

Mała aktywność społeczna;

Zły stan budynków (stare budownictwo ogrzewane głównie węglem);

Problemy rodzinne (przemoc domowa, uzależnienia, niepełnosprawność, długotrwała choroba, bezradność opiekuńczo-wychowawcza).

Złe warunki życia odnajdują swoje odzwierciedlenie w kręgu niedostatku i ubóstwa dotyczącym część mieszkańców dzielnicy Biskupice. Kolejne pokolenie mieszkańców Biskupic, dorastające w latach 90-tych ubiegłego stulecia, w zdecydowanej większości powielił najgorsze wzorce wyniesione z rodzinnego domu z ostatnich kilkunastu lat, wkraczając w dorosłe życie jako klienci pomocy społecznej z bardzo niskim wykształceniem, brakiem pracy i perspektyw na lepsze jutro. Diagnozy społeczności lokalnej oraz problemów, na które wskazują mieszkańcy, przeprowadzone na podstawie analiz dostępnych danych statystycznych i badań terenowych w ramach projektu URBACT II, siećCoNet oraz pracowników MOPR, potwierdzają konieczność rewitalizacji społecznej i działań ukierunkowanych na aktywizację nie tylko poszczególnych jednostek, ale i organizowanie społeczności lokalnej, wzmacnianie i pobudzanie inicjatyw społecznych.

XI. Finansowanie Programu

Finansowanie Programu jest zapewnione w ramach projektu Drogowskaz i pochodzi ze środków Unii Europejskiej w ramach RPO WSL 2014 – 2020.

XII. Uzasadnienie

Na terenie Biskupic bezrobocie oraz problem zagrożenia wykluczeniem społecznym są jednymi z największych problemów, głównie wśród kobiet. Oprócz niskiego standardu życia osób pozbawionych pracy generują one wiele problemów patologicznych. Długotrwałe bezrobocie ma również wpływ na powielanie negatywnego wzorca wśród osób młodych, kształcących się lub wchodzących na rynek pracy. W wielu sytuacjach niski status społeczny i brak wykształcenia lub niskie wykształcenie powoduje zaniżoną samoocenę osób poszukujących pracy i brak umiejętności poszukiwania pracy, przedstawienia swojej kandydatury pracodawcy. Ponadto oddalenie samej dzielnicy od pozostałej części miasta powoduje znaczne utrudnienie w korzystaniu z dóbr i zasobów miasta. Sytuacja długotrwałego bezrobocia często współwystępuje w rodzinach wraz z patologiami (alkoholizm, przemoc, przestępczość, itp.). Powoduje to również zmniejszenie możliwości uzyskania odpowiedniego wykształcenia przez dzieci i młodzież, a tym samym często powielanie bierności i negatywnych wzorców, co generuje dalsze bezrobocie. Sytuacja, osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i ich rodzin ulega dalszemu pogorszeniu i wywołuje negatywne skutki. Program Aktywności Lokalnej stwarza szansę na stosowanie skutecznych metod pracy socjalnej w formie pozamaterialnej pomocy. Przewiduje się zastosowanie metody pracy grupowej i środowiskowej, co jest uzasadnione w pracy nad aktywizacją społeczną mieszkańców.

PROGRAM AKTYWNOŚCI LOKALNEJ W ZABRZU MIKULCZYCACH SZANSA DLA MIKULCZYC
w okresie obowiązywania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020

I. Wstęp

Program Aktywności Lokalnej jest narzędziem służącym aktywizacji społecznej oraz promowaniu działań integrujących społeczność lokalną poprzez działania aktywizacyjne kierowane głównie do osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem i marginalizacją społeczną. Program obejmuje swoim zasięgiem mieszkańców terenu dzielnicy Zabrze – Mikulczyce. Program ten stanowi kontynuację programu z lat 2011-2015.

W latach 2011- 2015 w ramach PO KL realizowano działania PAL, których celem była: „Integracja społeczności lokalnej dzielnicy Mikulczyce, podniesienie poziomu aktywności społecznej i zawodowej mieszkańców dzielnicy Mikulczyce oraz inicjowanie współpracy lokalnych instytucji i organizacji działających na rzecz rozwiązywania istotnych dla dzielnicy problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym”.

Dzięki tym działaniom dobrze rozwija się współpraca pomiędzy PAL a instytucjami i organizacjami.

Program Aktywności Lokalnej na lata 2014-2020 z jednej strony jest kontynuacją już podjętych działań, ale zakłada także nowe przedsięwzięcia zmierzające do poprawy jakości życia mieszkańców dzielnicy.

Program Aktywności Lokalnej (PAL) wskazuje na problemy związane z funkcjonowaniem społeczności lokalnych oraz grup społecznych oraz wyznacza kierunki wskazanych działań w zakresie poprawy aktywności lokalnej mieszkańców dzielnicy Mikulczyce. Program Aktywności Lokalnej (PAL) to różnorodne działania na rzecz aktywizacji społecznej i rozwiązywania problemów społeczności lokalnej. Mają one na celu udzielenie wsparcia lokalnej społeczności celem zwiększenia jej uczestnictwa w życiu społecznym oraz rozwój lokalnych inicjatyw na rzecz rozwiązywania problemów społecznych.

Przyjęte w Programie koncepcje są zgodne z założeniami zawartymi w ogólnopolskich i lokalnych dokumentach strategicznych, takich jak:

- Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2014- 2020 (RPO WSL),
- Szczegółowy opis osi priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014- 2020,
- Ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014- 2020;
- Wytyczne w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020,
- Wytyczne w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020,
- Wytyczne w zakresie zasad realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020,
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2011 r. Nr 127, poz.721 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego;
- Strategia Rozwoju Kraju 2020,
- Narodowa Strategia Integracji Społecznej dla Polski,
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r o Pomocy Społecznej;
- Strategia Polityki Społecznej Województwa Śląskiego na lata 2006-2020,
- Strategia Rozwoju Miasta Zabrze na lata 2008 – 2020;

- Strategia rozwiązywania problemów społecznych Miasta Zabrze na lata 2010-2020.

II. Lokalizacja

Program realizowany jest na terenie dzielnicy w DPPS Mikulczyce oraz w pomieszczeniach MOPR w salach szkoleniowych i pomieszczeniach biurowych. Docelowo planuje się adaptację lokalu na potrzeby PAL (w sytuacji pozyskania na to środków RPO).

III. Odbiorcy Programu Aktywności Lokalnej

W okresie obowiązywania RPO WSL 2014 - 2020 przewidziany jest udział w projekcie co najmniej 80 Uczestników Projektu, zagrożonych wykluczeniem społecznym, bezrobotnych, korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, z którymi zostanie podpisana umowa PAL oraz dodatkowo osób z ich najbliższego otoczenia (osoby ze wspólnego gospodarstwa domowego oraz osoby ze środowiska lokalnego z dzielnicy Mikulczyce).

IV. Cel główny, cele szczegółowe

Wzrost kompetencji życiowych i umiejętności społeczno-zawodowych UP oraz osób z otoczenia

Cel główny PAL:

Integracja społeczności lokalnej dzielnicy Mikulczyce. Podniesienie aktywności społecznej i zawodowej mieszkańców dzielnicy Mikulczyce oraz lokalnych instytucji i organizacji działających na rzecz rozwiązywania istotnych dla dzielnicy problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem osób i ich rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Cele szczegółowe PAL:

1. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, aktywizacja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i ich otoczenia.
2. Zwiększenie aktywności lokalnych instytucji i organizacji oraz podejmowanie przez nie współpracy na rzecz mieszkańców dzielnicy Mikulczyce.
3. Aktywna integracja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.
4. Prowadzenie działań o charakterze informacyjnym, edukacyjnym, aktywizującym i integracyjnym.
5. Wsparcie i promowanie postaw prospołecznych.
6. Zwiększenie kompetencji społecznych i zawodowych w przypadku osób pozostających poza rynkiem pracy.
7. Wsparcie działań zmierzających do zmiany wizerunku dzielnicy Mikulczyce oraz promowanie działań mających na celu wzrost tożsamości mieszkańców dzielnicy.

V. Opis szczegółowych planowanych działań

Do realizacji celów szczegółowych zostaną podjęte następujące działania:

1. Podpisanie co najmniej 80 umów z mieszkańcami dzielnicy Mikulczyce, których realizacja ma zmotywować i zachęcić pozostałych mieszkańców dzielnicy do brania czynnego udziału w projekcie.
2. Kontynuacja współpracy z uczestnikami PAL z lat poprzednich mająca na celu wzmocnienie uzyskanych kompetencji oraz aktywnej postawy w działaniach na rzecz poprawy własnego życia oraz mieszkańców dzielnicy.
3. Prowadzenie FANPAGE na stronie facebook. Strona ma charakter informacyjno-promocyjny gdzie każda osoba będzie miała możliwość zapoznać się z informacjami o funkcjonowaniu PAL i odbywających się zajęciach www.facebook.com/PALMikulczyce.
4. Organizacja spotkań informacyjno- edukacyjnych dla uczestników PAL i ich otoczenia. Uzyskane porady ze spotkań umożliwią rozwiązanie trudnych sytuacji życiowych, problemów dnia codziennego. Spotkania mają wzmocnić wiarę w siebie i swoje możliwości, poprawić własną samoocenę.
5. Organizacja spotkań z organizacjami i instytucjami działającymi na terenie dzielnicy Mikulczyce i miasta.
6. Zorganizowanie spotkań integracyjnych takich jak: wycieczki, ogniska, grill, wspólne wyjścia do kina, kręgielni, teatru, muzeum.

7. Udział w imprezach organizowanych przez PAL na terenie dzielnicy Mikulczyce. Zorganizowane zostaną działania o charakterze środowiskowym mające za zadanie zintegrować społeczność lokalną dzielnicy Mikulczyce. W działaniach środowiskowych brać udział będą uczestnicy PAL ich rodziny oraz chętni mieszkańcy dzielnicy.

8. PALowska akcja PIT. W okresie od stycznia do kwietnia każdy będzie mógł uzyskać pomoc w wypełnieniu deklaracji podatkowej – bezpłatnie.

9. Spotkanie świąteczne dla uczestników PAL i ich rodzin. Wspólne przygotowania do Świąt Bożego Narodzenia. Przygotowywanie stroików świątecznych, ozdób choinkowych, budowa szopki, wspólne kolędowanie. Zjednoczenie całej rodziny przy przygotowaniach do świąt.

10. FotoAlbum PAL- prowadzenie dokumentacji fotograficznej dotyczącej działań PAL. Album i wykonywanie zdjęć prowadzone będzie przez uczestników PAL.

11. Stworzenie i wspieranie w przypadku potrzeby grupy samopomocowej o tematyce wskazanej przez uczestników PAL lub osób z otoczenia.

12. Zwiększenie aktywnych form spędzania czasu wolnego przez osoby starsze, dążenie do integracji osób starszych ze społeczeństwem, a przede wszystkim zapobieganie wykluczeniu i marginalizacji osób starszych,

13. Inicjatywy lokalne zaproponowane przez mieszkańców w ramach działań środowiskowych. Organizacja i realizacja działań podjętych przez mieszkańców dzielnicy.

14. Cykliczne spotkania o charakterze edukacyjnym, społecznym, kulturalnym, sportowym itp. Cykliczne spotkania ze specjalistami odbywać się będą raz w miesiącu. Udział w spotkaniach przewidziany jest dla uczestników PAL i zainteresowanych mieszkańców dzielnicy.

15. Zlecenie części działań, np. manualnych, Pierwszej Pomocy Przedmedycznej, Poradnictwo Prawne, zajęcia ogrodnicze dla Organizacji Pozarządowej w trybie ustawy o pożytku publicznym i wolontariacie.

16. W przypadku uzyskania dofinansowania wynajęcie lokalu z zasobów miasta i adaptacja pomieszczeń na potrzeby PAL. W lokalu zaadaptowanym na potrzeby PAL będą realizowane min działania: edukacyjno - kulturalne, spotkania z uczestnikami PAL i ich otoczeniem.

Przewiduje się też zagospodarowanie terenu wokół siedziby PAL, drobne prace porządkowe.

17. Ewaluacja programu.

VI. Metody pracy wykorzystywane przy realizacji projektu

W ramach Programu przewiduje się zastosowanie:

1. Środowiskowej pracy socjalnej – są to działania realizowane zgodnie z ustawą o pomocy społecznej przez pracownika socjalnego mające na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi.

2. Usługi dla UP oraz społeczności lokalnej - to działania aktywizacyjne: zawodowe, edukacyjne, zdrowotne i społeczne.

3. Działania o charakterze środowiskowym – m.in. inicjatywy o charakterze integrującym, obejmujące między innymi analizy, edukację społeczną i obywatelską, spotkania, konsultacje, organizowanie i inspirowanie do udziału mieszkańców w imprezach i spotkaniach w szczególności o charakterze integracyjnym, edukacyjnym, kulturalnym, sportowym, ekologicznym i turystycznym.

4. Prace społecznie użyteczne- Program Aktywności Lokalnej zakłada wspólne działania z instytucjami, organizacjami oraz zakładami pracy działającymi na terenie dzielnicy Mikulczyce.

5. Wolontariat – planowane jest przyjęcie 1-2 osób na umowę wolontariacką, które będą chciały pomagać w organizowaniu spotkań.

6. Staż lub Roboty publiczne – planowane jest przyjęcie 1 osoby na stanowisku pracownik biurowy. Utworzenie takiego stanowiska pomoże osobie bezrobotnej zarejestrowanej w Powiatowym Urzędzie Pracy nabyć umiejętności i doświadczenia na rynku pracy.

VII. Zasoby dzielnicy pomocne w uzyskaniu założonych celów

Mieszkańcy dzielnicy Mikulczyce mogą korzystać ze wsparcia następujących instytucji:

Świetlica socjoterapeutyczna działająca przy Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie;

Parafia Św. Wawrzyńca;

Parafia Św. Teresy;

Rada Dzielnicy Mikulczyce;

Przedszkole nr 24;

Przedszkole nr 32;

Przedszkole nr 35;

Przedszkole nr 45;

Szkoła Podstawowa nr 24;

Szkoła Podstawowa nr 26;

Zespół Szkół nr 10;

Zespół Szkół Katolickich;

Centrum Kształcenia Ogólnego i Zawodowego;

Klub Sportowy „SPARTA”;

Filia Biblioteki Miejskiej;

Niepubliczny Zakład OPIEKI Zdrowotnej w Mikulczycach;

Ochotnicza Straż Pożarna;

Młodzieżowy Dom Kultury dawniej OPP;

Stowarzyszenie „Nasze Mikulczyce”;

Stowarzyszenie „Zabrzanka”;

Żłobek „Misiowa Kraina”;

Jadłodajnia Caritas

VIII. Rezultaty i wskaźniki monitoringu

1. Rezultaty miękkie

Wzrost aktywności społecznej mieszkańców dzielnicy.

Wzrost dostępu do informacji służących przywróceniu samodzielności życiowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i ich otoczenia.

Podniesienie umiejętności społecznych i przełamanie bierności uczestników PAL i ich najbliższego otoczenia.

2. Rezultaty twarde

Zatrudnienie animatora lokalnego aktywizującego społeczność dzielnicy.

Zorganizowanie w każdym roku dnia otwartego w punkcie działań PAL.

Zorganizowanie co najmniej dwóch spotkań z udziałem społeczności lokalnej w każdym roku.

Zorganizowanie co najmniej jednego spotkania okolicznościowego z udziałem uczestników PAL i ich otoczenia w każdym roku.

Zorganizowanie cyklicznych spotkań z ekspertami dla mieszkańców dzielnicy Mikulczyce.

IX. Realizatorzy Programu

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Zabrze - Dzielnicowy Punkt Pomocy Społecznej w Mikulczycach.

Działania merytoryczne nadzorują zastępca Dyrektora ds. pomocy środowiskowej oraz Koordynatorzy Projektu.

Działania dotyczące budżetu PAL nadzoruje księgowość MOPR.

Realizacja bezpośrednia PAL i nadzorowanie działań na terenie dzielnicy Mikulczyce – animator - konsultanci ds. działań o charakterze środowiskowym w PAL – pracownik socjalny.

X. Opis dzielnicy Mikulczyce

Dzielnica Mikulczyce charakteryzuje się niską zabudową, głównie budownictwem jednorodinnym lub wielorodinnym. Większość budynków jest ogrzewana piecami węglowymi, a klienci w swoich mieszkaniach rzadko posiadają osobną łazienkę lub ubikację. Stan zasobności osób zamieszkujących dzielnicę Mikulczyce wyklucza możliwość samodzielnego dostosowania mieszkań do bieżących standardów higienicznych. Jedynie Osiedle Kopernik stanowi zespół mieszkalny zbudowany z wielkiej płyty. Osoby tam zamieszkujące mają pełen dostęp do mediów i dobrych warunków sanitarnych. Jedynym kłopotem są bardzo wysokie opłaty czynszowe, które wpędzają osoby zmuszone przez uwarunkowania rynku pracy do korzystania z pomocy społecznej i popadania w coraz większe zadłużenie.

Zgodnie z danymi pochodzącymi ze sprawozdania Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Zabrze za rok 2016 dotyczącymi dzielnicy Mikulczyce, 592 rodzin było dotkniętych trudną sytuacją życiową i pomocą ze

strony Dzielnicowego Punktu Pomocy Społecznej. Bezrobocie dotykające klientów pomocy społecznej ma charakter długotrwały.

Obserwujemy również coraz częściej zjawisko „dziedziczenia” korzystania z pomocy MOPR. Osoby młode wchodzące w dorosłość składają automatycznie wnioski o pomoc ze względu, iż rodzice, dziadkowie również korzystali z pomocy MOPR.

Możliwości zdobycia pracy na dłuższy okres są mało realne ze względu na niskie kwalifikacje zawodowe, brak motywacji podnoszenia kwalifikacji zawodowych i negatywną motywację ze strony rodzin i środowiska. Na terenie dzielnicy Mikulczyce nie ma obecnie zbyt dużo zakładów pracy. Mieszkańcy dzielnicy mają jednak łatwy dostęp do usług medycznych i instytucji edukacyjnych. Jest to głównie edukacja przedszkolna i szkolna. Brak jest miejsc edukacji dla dorosłych.

Z prowadzonej obserwacji wynika, iż główne problemy występujące w dzielnicy to bezrobocie, później ubóstwo i brak miejsc pracy.

Najważniejszymi skutkami bezrobocia są pogorszenie się standardu i poziomu życia, problem ze spożytkowaniem wolnego czasu, brak kontaktów towarzyskich, izolacja społeczna, a także ograniczenie uczestniczenia w życiu politycznym, kulturalnym i towarzyskim. Problem bezrobocia i niedostatku powoduje często wiele innych poważnych problemów społecznych: alkoholizm, narkomanię, przestępczość, samobójstwa, choroby psychiczne i cywilizacyjne, a także niewydolność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, przemoc w rodzinie.

Trudne, złe warunki życia odnajdują swoje odzwierciedlenie w kręgu niedostatku i ubóstwa dotyczącym część mieszkańców dzielnicy Mikulczyce. W dzielnicy występują rodziny wielopokoleniowe, w których istnieje taki sam mechanizm funkcjonowania społecznego. Przez następne pokolenia powielane są te same bierne postawy społeczne.

XI. Finansowanie Programu

Finansowanie projektu Drogowskaz pochodzi ze środków Unii Europejskiej w ramach RPO WSL 2014-2020.

XII. Uzasadnienie

W dzielnicy Mikulczyce żyją osoby zagrożone marginalizacją, bezrobotne, które mają niskie kompetencje społeczne i zawodowe, co utrudnia im znalezienie pracy i zdobycie własnego źródła utrzymania. Długotrwałe bezrobocie ma również wpływ na powielanie negatywnego wzorca wśród młodych osób, kształcących się i dopiero wkraczających na rynek pracy. U większości rodzin korzystających z pomocy społecznej jednocześnie występuje kilka nawarstwiających się problemów społecznych. Tradycyjne metody pracy socjalnej są nieskuteczne w przypadku rodzin z większą liczbą dysfunkcji. Warto więc objąć osoby z dzielnicy Mikulczyce Programem Aktywności Lokalnej, który będzie w głównej mierze ukierunkowany na pozytywne zmiany i reintegrację ze społecznością lokalną. Program Aktywności Lokalnej stwarza szansę na stosowanie skutecznych metod pracy socjalnej w formie pozamaterialnej. Przewiduje się zastosowanie metody pracy grupowej i środowiskowej, która jest uzasadniona w pracy nad aktywizacją społeczną mieszkańców.